

Poučavanje učenika: prvi deo

PRVI DEO: OPŠTI PREGLED

Ključni tekst: Marko 8,31-33.38; Marko 9,1.7

Središte proučavanja: Marko 8,27-38; Marko 9,1-8

Uvod: Božje carstvo je dominantna tema u Jevanđelju po Marku. Isus izjavljuje da On predstavlja Božje carstvo. Spasitelj je došao da vrati svoj narod u ovo carstvo. Prema tome, sve u Njegovom zemaljskom planu je okrenuto prema ostvarenju Božjeg plana otkupljenja. Niko ne može da odvoji Hrista od Njegove misije. Sa istrajnom posvećenošću, On Sebe potpuno posvećuje tome. Da bi potvrdio Isusovo zemaljsko delo, Otac, prilikom Preobraženja, objavljuje, ponovo, sinovstvo Isusovo i poziva svoje učenike da poslušaju Njegovog Sina.

Teme: Lekcija za ovu sedmicu pokriva sledeće dve teme:

1. Prioritet Isusove misije u svetlu Božjeg plana otkupljenja.
2. Slava Božjeg carstva, kako je istaknuto u Marko 9,1, i kako je prikazano, naročito, u vreme Preobraženja.

DRUGI DEO: KOMENTAR

Isusov prioritet

U svom Jevanđelju Marko posvećuje mnogo pažnje Isusovim delima učinjenim u korist Njegovog naroda. Na primer, Marko opisuje Isusov odnos prema mnoštvu ili pojedincu kome se obraća. Hristovi učenici su uvek prisutni u narativima, ali nemaju istaknutu ulogu u mnogim ovim događajima. Međutim, Marko 8,27-33 predstavlja perikopu, ili odabir iz narativa, u kome postoji bliska interakcija između Isusa i Njegovih učenika. Prizor počinje Isusovim razgovorom sa svim učenicima. Potom, na kraju, razgovor se usredsređuje na jednog učenika, Petra.

Razgovor započinje Isusovim pitanjem u vezi sa Njegovim identitetom. Neki učenici iznose mišljenje da postoji određena razlika u shvatanju ljudi o tome ko je Isus i šta je Njegova misija. Drugi među Hristovim učenicima poistovećuju Isusa sa radom Jovana Krstitelja ili nekim drugim prorocima. Isusovo pitanje upućeno učenicima ne nagoveštava da Isus ne zna ko je On. Naprotiv, On želi da naglasi svrhu svog života na zemlji i čezne da Njegovi učenici shvate Njegovu misiju iz prve ruke. Iz tog razloga, nakon Petrovog odgovora: „Ti si Hristos“ (Marko 8,29), Isus počinje da otkriva neke buduće prekretnice na svom putovanju. Petar prepoznaje Isusa kao *ho Christos* (Hristos sa određenim članom), Mesiju, Pomazanika. (videti See Danker, et al., *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*, p. 1091). Isusovo mesijanstvo je u skladu sa eshatološkom perspektivom jevanđelja: On je bo Izabrani koga je Bog poslao da otkupi Izrailj. Nakon što je potvrdio Isusov mesijanski identitet, Marko opisuje pojedinosti Isusove misije kao Mesije, tvrdeći: „I poče ih učiti da Sinu Čovječijemu valja mnogo postradati, i da će Ga okriviti starješine i glavari sveštenečki i književnici, i da će Ga ubiti, i treći dan da će ustati.“ (Marko 8,31) Isus želi da Njegovi učenici potpuno shvate Njegov život na zemlji. On će patiti u toku svoje službe, umreti i potom ponovo ustati.

Marko 8,32.33 prikazuje privatan razgovor između Petra i Isusa. Petar, prema Jevanđelju po Marku, počeo je da kori Isusa. Međutim, Matej je rečitiji u vezi sa Petrovim sagledavanjem Isusove svrhe: „Bože sačuvaj, to neće biti od Tebe.“ (Matej 16,22) Isusov odgovor Petru bio je neverovatno strog: „Idi od mene sotonu; jer ti ne misliš što je Božije nego što je ljudsko.“ (Marko 8,33) Zašto je Isus reagovao na taj način prema Petru? Iz jednostavnog razloga zato što je Petar dotakao najosnovniji aspekt Njegovog života i službe: Božji plan otkupljenja. Isus nikada nikome ne dozvoljava da se meša u Božji plan, čak i ako su takva uplitanja zaodenuta „dobrim“ namerama. Isus je dozvolio ljudima da se raspravljaju sa njim u neprijateljskom duhu. Tolerisao je uvredu. Podnosio je ranjavanje ne žaleći se. Ali Isus jedno nikada nije dozvolio: ometanje, ili namerni pokušaj da se zaustavi ili prekine Očev plan za Njegov život.

Očev plan nadahnjuje Isusa; on je razlog Njegovog života. Očev plan za Njegov život je važniji od fizičke hrane: „Jelo je Moje da izvršim volju Onoga koji Me je poslao.“ (Jovan 4,34; uporediti sa Marko 6,31) Ono što održava Isusov život jeste Božji plan; osim toga, sve ostalo je sekundarno. Isusov život je savršeno potčinjen Božjoj volji. Na isti način Isusovi sledbenici mogu da tvrde da su istinski Njegovi kada je njihov život usredsređen na Boga i na Njegov plan za njihovo otkupljenje.

Oni koji će videti delić slave Božjeg carstva

„Zaista vam kažem: Imaju neki među ovima što stoje ovdje koji neće okusiti smrti dok ne vide carstvo Božije da dođe u sili.“ (Marko 9,1)

Ovaj stih treba čitati u svetlu poslednjih stihova iz 8. poglavlja Jevanđelja po Marku, u kojima Isus govori o ceni učenja. Isus jasno kaže da „ko se postidi Mene i Mojijeh riječi u rodu ovome preljubotvornome i grješnom, i Sin će se Čovječij postidjeti njega kad dođe u slavi Oca svojega s anđelima svetima“ (Marko 8,38). U ovoj perikopi, Isus ukazuje na dva vremenska razdoblja: vreme sadašnje generacije i eru živog naraštaja na zemlji u vreme Isusovog povratka. Njegovo preobraženje u Marko 9,2-7 je kratak, ali tačan, prikaz glavnog događaja Njegovog budućeg proslavljanja. Petar, koji je bio prisutan, čini se da shvata događaj na taj način. Osvrnite se na tekst 2. Petrova 1,16: „Jer vam ne pokazasmo *sile i dolaska Gospoda našega Isusa Hrista* po pripovijetkama mudro izmišljenijem, nego *samo sami vidjeli slavu Njegovu*“ (dodat naglasak). U vezi sa onima „koji neće okusiti smrti“ *The Seventh-day Adventist Bible Commentary* kaže: „Značajno je to što sva tri sinoptička Jevanđelja beleže narativ o Preobraženju odmah nakon ovog proročanstva... Zatim, sva tri spominju činjenicu da se Preobraženje dogodilo oko sedmicu dana nakon ove izjave, nagoveštavajući da je ovaj događaj bio ispunjenje proročanstva. Veza između ova dva odeljka narativa čini se da isključuje mogućnost da je Isus ovde upućivao na nešto drugo osim Preobraženja, koje je bilo demonstracija carstva slave u malom.“ (*The SDA Bible Commentary*, vol. 5, p. 436)

Pored toga, moglo bi se reći da Marko ukazuje na eshatološki događaj slavnog dana Isusovog drugog dolaska; kada će „neki [u rodu ovome preljubotvornome i grješnom]“ (Marko 9,1) primiti konačnu kaznu i osudu. Smrt, u ovom slučaju, odnosi se na drugu smrt. Prema tome, pravedni neće biti uključeni u Marko 9,1. Međutim, da bismo shvatili stih u ovom kontekstu, moramo prihvatiti da se izraz „smrt“, u simboličkom smislu, odnosi na „drugu smrt“.

Drugo tumačenje teksta Marko 9,1 proističe iz shvatanja izraza „videti“. Grčki *edion* može se protumačiti na opširniji način i prevesti kao „zapaziti, postati svestan nečega,

obratiti posebnu pažnju, iskusiti nešto, pokazati interesovanje prema nečemu“ (Danker, et al., *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*, pp. 279, 280). U tom smislu, obećanje iz teksta Marko 9,1 može da uključi druge događaje pored ispunjenja o preobraženju. A takođe može da uključi i druge ljude osim Petra, Jakova i Jovana koji su jedini videli Isusovo preobraženje.

Komentar R. Alana Kola (R. Alan Cole) može biti koristan u ovom trenutku: „Stih [Marko 9,1] mora, prema tome, da se odnosi ili na preobraženje koje sledi odmah potom, što se čini razumno; ili na kasnije događaje, još uvek u okviru nečijeg životnog veka, kao što je Hristova pobjeda na krstu, potvrđena vaskrsenjem (Kološanima 2,15); ili izlivanje Duha; ili kasnije širenje blagoslova carstva na neznabošce.“ (Cole, *Mark: An Introduction and Commentary*, vol. 2 of Tyndale New Testament Commentaries [Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1989], pp. 213, 214)

Još jedna važna pojedinost koju treba zapaziti u tekstu Marko 9,1 jeste da se glagol *erchomai*, preveden kao „dođe“ u rečenici „carstvo Božije da dođe u sili“, koristi u perfektu. Ovaj glagol nagoveštava da je carstvo već došlo. Ovakvo shvatanje je u skladu sa Markovom porukom „približi se carstvo Božije“ (Marko 1,15). Da ponovimo još jednom, glavna tema ovde je Božje carstvo. Isusova je velika nada da neki koji su stajali oko Njega zapaze, ili postanu svesni, dela Njegovog carstva pre nego što nastupi dan Njegove smrti.

Nema sumnje da su Preobraženje i drugi događaji koji su usledili, kao što je Hristovo raspeće i vaskrsenje, bili prekretnice koje su trebalo da stave na probu veru učenika i da je ojačaju. Ova misao čini se da je u skladu sa gledištem Elen Vajt: „Učenici su bili uvereni da su Mojsije i Ilija bili poslani da zaštite njihovog Učitelja i uspostave Njegovu carsku vlast. Međutim, pre krune mora da dođe krst. Predmet njihovog razgovora sa Isusom nije bilo Hristovo proglašenje za cara, već smrt koja će se zbiti u Jerusalimu.“ (*Čežnja vekova*, str. 422. original)

Preobraženje je, u prenesenom smislu, bilo „pret prikaz“ veličanstvenog događaja na kraju vremena: Drugog dolaska. Takav slavan događaj ispunio je učenike divljenjem. Pred njihovim očima pojavili su se Mojsije i Ilija i razgovarali sa Isusom (Marko 9,4). Prema rečima Elen Vajt, i Mojsije i Ilija predstavljaju otkupljene. Ilija predstavlja one koji neće okusiti smrt, a Mojsije one koji će ustati iz praha. „Na brdu je u malom predstavljeno buduće carstvo slave – Hristos car, Mojsije predstavnik vaskrslih svetih, a Ilija preobraženih.“ (*Čežnja vekova*, str. 422. original)

Preobraženje zauzima važnu ulogu u Markovom evanđeoskom izveštaju. Ovim događajem utvrđeno je sinovstvo Isusa Hrista. Bog Otac daje letimičan uvid u sjaj Njegovog carstva. Tada nastaje oblak i prekriva Božju slavu. Otac progovara iz oblaka kršeći ishitren i drzak Petrov savet. Kako je to Marko iskazao: „I dođe glas iz oblaka govoreći: Ovo je Sin Moj ljubazni; Njega poslušajte“ (Marko 9,7). Ovaj izveštaj prikazuje važnost našeg priznanja da je Isus Božji Sin. Međutim, narativ nas uči koliko je ključno da Mu budemo poslušni, a ne samo da Ga priznamo. U Bibliji, slušanje je sinonim za poslušnost. Takva poslušnost, ili slušanje, obuhvata svakodnevno predavanje Isusu Hristu. Kao takva, naša poslušnost treba da prati naše poznavanje Isusa.

U odeljcima Jevanđelja po Marku koje smo upravo proučili, pisac naglašava Isusov mesijanski identitet i otkriva glavne znake sile i slave Njegovog carstva. Suzan V. Henderson dobro izražava ovu misao kada beleži: „Drugi evanđelista jasno kuje taj

identitet u vatri Isusove mesijanske misije: da unapred obavesti o Božjoj odlučujućoj pobjedi nad silama sadašnjeg zlog doba.“ (Henderson, *Christology and Discipleship in the Gospel of Mark* [Cambridge: Cambridge University Press, 2006], p. 4)

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

Preobraženje je bilo toliko zadivljujuće da su učenici bili prestrašeni njime (Marko 9,6). Zamolite učenike da zastanu na trenutak i razmisle o Isusovom drugom dolasku. Koje vam misli prve dolaze na um? Zamolite dobrovoljce da svoje utiske podele sa razredom.

Šta će se dogoditi pravednim mrtvima prilikom Drugog dolaska? Razmotrite učenje apostola Pavla: „Ujedanput, u trenuću oka u posljednjoj trubi; jer će zatrubiti i mrtvi će ustati neraspadljivi, i mi ćemo se pretvoriti.“ (1. Korinćanima 15,52) U 54. stihu dodaje: „Onda će se zbiti ona riječ što je napisana: pobjeda proždrije smrt.“ Kako vam ovaj ugao sagledavanja pruža nadu i utehu?